

Landsbygds- och
infrastrukturdepartementet
Via e-post
li.registrator@regeringskansliet.se

Hemställan om behov av åtgärder med anledning av energikrisen

Följdeckterna av krisen i Mellanöstern och den energikris som världen står inför har bland annat inneburit kraftigt ökade bränslepriser – inte bara för landtransporter och luftfart, utan även för sjötransporter. Detta i ett läge då den svenska industrin och sjöfartsnäringsen redan står inför betydande kostnadsökningar till följd av att sjöfarten numera fullt ut omfattas av EU:s utsläppshandelssystem (EU ETS), FuelEU Maritime samt ökade farleds- och lotsavgifter. Enligt beräkningar baserade på emissionsdata uppgår kostnadsökningarna enbart för EU ETS till i storleksordningen 500 miljoner EUR per år¹ för sjöfarten till och från Sverige.

Industrin och sjöfarten stod därmed redan före energikrisen inför betydande utmaningar och ett ökat kostnadstryck, vilket har resulterat i att flera rederier har justerat tidtabeller och rutter samt avvecklat färjelinjer för att hantera de kostnadsökningar som följer av bland annat EU:s klimatstyrmedel.

De kraftigt ökade bränslepriserna till följd av energikrisen tillkommer utöver de kostnadsökningar som redan har skett och slår därmed särskilt hårt mot svensk export- och importindustri samt sjöfarten. Detta sker dessutom i ett läge då konjunkturen ännu inte har tagit fart och flera viktiga marknader för svenska företag brottas med strukturella problem, såsom exempelvis Tyskland. För att illustrera effekterna av energikrisen innebär de ökade bränslekostnaderna enbart för den svenska skogsindustrin ökade drivmedelskostnader för sjötransporter i storleksordningen 500 miljoner SEK per månad. Transportkostnaderna har därmed ökat markant och får således direkta effekter på svensk export och svenska arbetstillfällen.

Utöver exportindustrin drabbas linjesjöfarten och färjetrafiken hårt av ökade bränslekostnader, vilket medför minskade varuflöden, ökade biljettpriser och märkbara effekter för passagerartrafiken. Detta sker trots att rederierna redan har vidtagit en rad åtgärder för att mildra effekterna av de ökade bränslepriserna, såsom justerade tidtabeller. Dessutom inträffar detta inför den för passagerartrafiken och turismen avgörande sommarsäsongen.

EU-kommissionen presenterade den 5 maj 2026 ett meddelande om en "Tillfällig ram för statligt stöd med anledning av krisen i Mellanöstern" (C/2026/2593). I meddelandet pekas ett antal sektorer ut som särskilt ekonomiskt drabbade av krisen och i behov av riktat och tillfälligt stöd för att stärka

¹ Beräknat på emissionsdata för 2025 för fartyg i trafik till och från Sverige över 5000 GT, samt priset för utsläppsrätter om 74 EUR.

företagens motståndskraft. Sjötransporter lyfts fram som en sådan sektor för att säkerställa varuförsörjning och medborgarnas rörlighet, och i synnerhet närsjöfarten för att säkerställa effektiva och motståndskraftiga förbindelser inom och mellan medlemsstaterna i EU.

Med hänsyn till de omfattande effekter som energikrisen medför föreslås att regeringen överväger åtgärder för att mildra effekterna för svensk export och sjöfart, i syfte att långsiktigt värna svensk konkurrenskraft och exportindustri, i enlighet med EU-kommissionens meddelande om möjligheten till ekonomiskt stöd för särskilt utsatta sektorer.

Under pandemin infördes en tillfällig klimatkompensation för sjöfarten, varigenom farledsavgifterna sänktes under en period. Ett liknande förfarande, där medel tillförs Sjöfartsverket i syfte att halvera farledsavgifterna, förordas för att mildra effekterna av energikrisen. Kostnaden för att halvera farledsavgifterna under återstoden av året (från halvårsskiftet) beräknas uppgå till i storleksordningen 400 miljoner SEK. En sådan kompensation medför minskade transportkostnader, vilket i förlängningen ger lägre kostnader för transportköpare.

På lång sikt förordar branschen även att finansieringen av isbrytare sker via statliga anslag för att möjliggöra lägre farledsavgifter, och därigenom minska effekterna av det avståndshandikapp som många företag möter i konkurrensen på EU:s inre marknad och globalt samt stärka svensk konkurrenskraft.

På längre sikt är det även av stor vikt att Sverige vidtar åtgärder som möjliggör för svensk industri och sjöfart, som ligger långt fram i klimatomställningen, att minska sina kostnader i takt med att EU:s klimatregelverk successivt skärps.

Skogsindustrierna, Svensk Sjöfart, Svemin och Näringslivets Transportråd hemställer mot denna bakgrund att regeringen dels tillfälligt nedsätter farledsavgifterna i syfte att långsiktigt värna svensk industri och sjöfartens konkurrenskraft.

Viveka Beckeman
Vd, Skogsindustrierna

Anders Hermansson
Vd, Svensk Sjöfart

Maria Sunér
Vd, Svemin

Johan Dufva
Verksamhetsansvarig, Näringslivets Transportråd